

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA’LIM,
FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**ALISHER NAVOIY NOMIDAGI TOSHKENT DAVLAT
O‘ZBEK TILI VA ADABIYOTI UNIVERSITETI**

O‘zbek shevashunosligi markazi

**“O‘ZBEK FOLKLORI VA SHEVALARI TADQIQOTLARI:
AMALIYOT, METODOLOGIYA, YANGICHA YONDASHUV”
mavzusidagi
xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya materiallari**

2024-yil 25-may

Toshkent – 2024

“O‘zbek folklori va shevalari tadqiqotlari: amaliyot, metodologiya, yangicha yondashuv” mavzusidagi xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya materiallari / Mas’ul muharrir: Sh.Sirojiddinov. – Toshkent: 2024. 619 bet.

Mas’ul muharrir:

Shuhrat Sirojiddinov

filologiya fanlari doktori, akademik

Tahrir hay’ati:

Jamoldinova O.R., pedagogika fanlari doktori, professor;

Normamatov S.M., filologiya fanlari doktori (DSc), professor;

Abdushukurov B.B., filologiya fanlari doktori, professor;

Ashirboyev S., filologiya fanlari doktori, professor;

Jo‘raqo‘ziyev N.I., filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Tilavov A.X., filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Xidraliyeva Z.R., filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Aliqulova H.Q., katta o‘qituvchi;

Turdialiyev A., filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD);

Qodirov U.A., o‘qituvchi.

Ushbu to‘plam Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat O‘zbek tili va adabiyoti universiteti folklorshunoslik va dialektologiya kafedrasidan **“O‘zbek folklori va shevalari tadqiqotlari: maliyot, metodologiya, yangicha yondashuv”** mavzusidagi 2024-yil 25-mayda o‘tkazilgan xalqaro ilmiy-nazariy konferensiya materiallaridan tashkil topgan.

To‘plam materiallaridan filolog mutaxassislar, ilmiy tadqiqotchilar, magistratura va bakalavriat talabalari, shuningdek, keng o‘quvchilar ommasi foydalanishlari mumkin.

ХАЛҚ ҚЎШИҚЛАРИДА “БЎЗ” СЎЗИНИНГ МАЪНО КЎЧИШ БИЛАН БОҒЛИҚ ЖИҲАТЛАРИ

ASPECTS RELATED TO MEANING TRANSFER OF THE WORD “BO‘Z” IN FOLK SONGS

Ярмухаммат Мадалиев,
Мухтор Авезов номидаги Жанубий Қозоғистон
тадқиқот университети,
филология фанлари бўйича фалсафа доктори,

Алиқулова Хулкар Қаҳрамоновна,
Тошкент давлат Ўзбек тили ва адабиёти
университетининг катта ўқитувчиси
aliqulovahulkar@gmail.com

Annotatsiya. Халқнинг сўз санъати бебаҳо номоддий бойлик бўлиб, оғзаки ва ёзма адабий манбаларни безаб турувчи асосий омилдир. Биргина сўз орқали халқона ифода, миллий ва инсоний дунёқараиш, умум ва ўзига хос характер хусусиятлар, чуқур мазмун ва моҳият гавлантирилади. Мақолада айнан бир сўзнинг халқ оғзаки ижоди намуналарида акс этган поэтик ифодаси таҳлилга тортилган. “Бўз” сўзи билан боғлиқ маъно кўчиши намуналари ўрганилган.

Калим сўзлар: сўз санъати, бадий ифода, маъно кўчиши, миллий ғоя, таҳлил, эртак, ёзма манба, бўз тўрғай, қўшиқ, бўзламоқ.

Abstract. People's verbal art is an invaluable intangible asset, and is the main factor that decorates oral and written literary sources. Folk expression, national and human outlook, general and specific character traits, deep meaning and essence are expressed through one word. The article analyzes the poetic expression of one word reflected in examples of folk art. Patterns of meaning transfer associated with the word "grey" are studied.

Key words: word art, artistic expression, transfer of meaning, national idea, analysis, fairy tale, written source, boz torgay, song, bozlamak.

Карвон кўрдим туялари бўзлаб келар,
Нортуяда мани ёрим, излаб келар.
Усмон Азим

Сўз – халқ мулки. Сўзнинг кадр-қиммати, мазмун-моҳияти, ифода мақсади миллат ҳаётидан, тарихи ва келажакдан дарак беради. Айниқса, халқ оғзаки ижоди намуналарида халқона сўзнинг ифодаси, ўрни ва аҳамияти бекиёсдир. Ҳеч бир сўз халқ тилида шунчаки ифода топмайди. Ҳар бир сўзнинг ўзига хос залвори, кўчими, тарихи мавжуд.

“Бўз” сўзи билан боғлиқ таҳлилларда ҳам ўзига хос поэтик кўчимлар, бадий ифодалар кўзга ташланади.

Маҳмуд Кошғарийнинг “Девони луғат ит-турк” асарида “*иңән иңрәсә, боту бозлар*”, яъни “урғочи туя инграса, эркак туя бўзлайди (товуш беради)” мақоли берилган. Бу мақол яқинлар доим бир-бири учун қайғурадилар деган маънода берилган. Яна, *этәклік бөз* – этак

килинадиган бўз мато изоҳланади. Ёки, *аниң көзі аларди* – унинг кўзи олайди, бўзарди, бақрайди маъносида келган [Кошғарий, 1963:142-167-188].

Юсуф хос Ҳожибнинг “Қутадғу билиг” асарида қуйидаги мисралар учрайди:

Йағыз йэр, шашыл көкдэ эрди көшүш,

Анар бэрли тэнри ағырлық өкүш.

(Бўз ерда, яшил осмонда азиз эди,

Тангри унга беҳисоб ҳурмат ато қилди) [Юсуф Хос Ҳожиб, 1972:68-69].

Пайғамбар алайҳиссаломнинг фазилатлари борасида бир қанча таърифлар берилиб, бўз ер ва яшил осмонда азиз эканликлари таъкидланади. Бу ўринда **бўз** сўзининг маъноси – яшил сўзи билан паралелликда таҳлил этилганда янги, навқирон мазмунига эгадир. Чунки кейинги яшил осмон – мусаффо осмон, кўм-кўк осмон бирикмаларига кўра – *янги, навқирон, ёш* маъноларини кўпроқ ифодалайди. Шу маънода, пайғамбарнинг келиши еру осмон учун янги ҳаёт ва мўъжизадир.

Кўриниб турибдики, қадимги ёзма манбаларда **бўз** – товуш (овоз), мато, ранг, янги ер маъноларини ифодалаш учун қўлланилган.

Алишер Навоий асарларида [Навоий асарлари луғати, 1972:140] ҳам “**бўз**” сўзининг ўзига хос ифодалари учрайди.

Тикилди ўрдуийким, кўрмамиш кўз,

Хазу иксину атлас ончаким бўз. (Ф. Ш.)

1) бўз сўзи мато маъносида келмоқда.

Ва кўкбўз ашҳаби сипехри тездавдуруп. (Л. М.)

2) кулранг мойил, оқ, кўк-оқиш тус маъносида келмоқда.

Кўк жафосидин ўлур хобғаҳинг бўз туфроқ. (Б. В.)

3) кулрангга мойил оқиш туфроқ маъносида келмоқда.

Бўзлаб ғамим айла ошкоро,

Мунграб мунгиб эт бемадоро. (Л. М.)

4) туя овози каби ҳазин овоз билан йиғламоқ маъносида келмоқда.

“Древнетюркский словарь” [Древнетюркский словарь, 1969:119] китобида “*vöz*”(хлопчатобумажная ткань) – мато маъносида берилган.

“Ўзбек тилининг изоҳли луғати”да ҳам *бўз – мато, бўз – бола, бўз – кўкка мойил оқ ранг, бўз – чўл ўсимлиги, бўз – қаттиқ, уввос йиғи* маънолари изоҳланган [Мадвалиев, 2006:397].

Биргина сўзнинг бир қанча маъноларга дахлдорлиги, тилнинг беқиёс қимматини, залворини асослаб бермоқда.

Халқ оғзаки сўз санъатида “**бўз**” сўзининг халқона ифодаси барча фольклор жанрларида мавжуд десак, хато бўлмайди. Афсоналарда, достонларда, эртакларда, кўшиқларда, мақолларда “**бўз**” сўзининг ўзига хос талқини учрайди.

“Алпомиш” достонида бўз от (Ақбўзат) – қаҳрамоннинг оти эканлиги таъкидланади (Олтойларда). Ўзбек фольклорида Темир қозикнинг яқинидаги Оқбўзот билан Кўкбўзот юлдузлари тўғрисида ҳам ўзига хос асотирий қарашлар мавжуд. Айтилишича, Оқбўзот ва Кўкбўзот Етти қароқчининг яқинидаги юлдузларнинг номидир. Қароқчилар туни бўйи отларни ўғирламоқчи бўлишар, аммо ҳар гал тонг отиб, уларнинг режаси амалга ошмай қолаверар экан. Темир қозоққа боғлаб қўйилга Оқбўзот ва Кўкбўзот ҳақидаги мифик афсоналар қирғиз, қозоқ фольклорида ҳам учрайди [Жўраев, 2018:52-53]. Шу ўринда бўз сўзининг “ола” маъноси бераётганини сезиш мумкин. Яъни, профессор М.Жўраев таъкидлаганидек “ола” рангли отлар самовий, зотли отлар ҳисобланган. Достон ва

афсоналардаги бундай мифик ола отларнинг (Оқбўзот – Кўкбўзот – Акбўзат – Ак сари ат) мавжудлиги ҳам халқнинг тотемистик қарашлари билан узвий боғлиқдир.

Фольклоршунос Комилжон Имомов эртақлардаги синов мотиви – баходирлик, қахрамонлик ҳақида фикр юритар экан, мотивнинг асосий манбаи қадимги дунёқараш, мифологияга бориб тақалади, деб таъкидлайди. Маълумки, қадимги мифологик ритуал-маросимлардан бири “инициация” (ўсмирни балоғат ёшидан ўтиб, эркак қаторига ўтиш даврида қатнашиши шарт бўлган диний маросим)дир. Балоғат ёшига етган бўз ўғлон – ўсмирнинг уруғ, қабила тартибини буза бошлаши доимийликка айланган. Тартибни бузган – ўлган, маросимда иштирок этган – қайта тирилган. Маросимда фақат **бўз ўғлонлар** иштирок этган. Бу анъана, қадимги туркий уруғ, қабилаларда, хусусан, ўзбекларнинг қадимги “Қирқ уруғи” орасида узоқ сақланган. “Қирқ чилтон уюшмаси” мазкур анъана, **бўз йигитлар** ҳақидаги мифологик маросимнинг халқ оғзидан қолган, афсонавий намунаси ҳисобланади [Имомов, 2008:144]. Бўз ўғлон – яъни балоғат ёшидаги уйланмаган йигит, хомйигит, бўййигит маъноларида келмоқда.

“Бўз бола” эртагида чол-кампири фарзандга зор бўлиб, охири ўғил фарзанд кўришади. Унга Бўз бола деб исм кўйишади. Бўз бола онасидан эрта ажралиб қолади, кейинчалик угай онаси сиғдирмайди, оқибатда уйдан, отасидан айрилади, эртақ сўнигида эса, ёридан айрилиб, ясовуллар томонидан ўлдирилади. Бўз болага ошиқ бўлган малика ҳам вафот этади. Бу воқеа ҳақида дарвешлар йиғлаб қўшиқ куйлашади:

Бўз боланинг гавдаси,
Тут ёғочга осилди.
Номард йигит кўлида,
Боши кўйдек кесилди.
Бўз болахон, бўз йигит,
Сара йигит, эр йигит.
Ҳеч жаҳонда бормиди,
Бўз боладек бўз йигит?!

Эртақда қахрамоннинг исми унинг тақдири, ҳаёт йўлидаги воқеалар билан боғлиқдек. Бўз бола – ёш, навқирон, хушрўй йигит эди. Воқеалар ривожига дард-алам, айрилиқ устунлик қила бошлайди, яъни – бўзлаб қолган гўдак, бўзлаб қолган ота, бўзлаб қолган малика, бўзлаб қолган дўстлар каби.

Бўз болахон, Бўз бола,
Бўзларда битган лола.

Отанинг ноласида ҳам бўз сўзи айрилиқ, дард-аламни ифодалашга хизмат қилмоқда.

“Булбул билан тўрғай” ҳақидаги қуйидаги афсонада ҳам “бўз” сўзининг бўзламоқ сўзи билан алоқадорлиги кўзга ташланади: “Тўрғай билан Булбул одам зотидан бўлиб, бир-бирлари билан қалин дўст, ошна-оғайни экан. Тўрғай аслида сўфи экан. Бир пайтлар худога шак келтиргани учун қушга айлантирилган экан. Худойи таолло уларни қўшиқ айттириб, мусобақа қилдирибди: “Кимда-ким кўп ва хўб куй ва қўшиқ айтса, эл орасида қолади, куй-қўшиғини боғу роғларда айтадиган бўлади, енгилган эса чўлу биёбонга чиқиб кетиб, у ерда **бўзлаб** ўтади,” – дебди.

Шундан кейин Булбул билан Тўрғай навбатма-навбат куй куйлаб, қўшиқ айта бошлашибди. Булбул минг биттага етказибди. Тўрғай бўлса мингтага етказа олибди. Шунда худойи таолло:

– Булбул, сенинг маконинг шу ерда – одамлар орасида бўлсин, боғ-роғларда куйлаб юравер. Тўрғай, сенинг маконинг эса чўл бўлсин, то машҳар кунигача у ерларда бўзлаб

юравергин, – дебди. Шу-шу булбул гуллар орасида, боғ-роғлар ичида ишқ-муҳаббат, вафо ва садоқатдан куйласа, тўрғай чўлу биёбонларда аламиндан бўзлагани бўзлаган эмиш...”.

Оғзаки ижодда бўз сўзи асосан бўзламоқ, нола қилмоқ маъносини изоҳлаб келади. Халқ қўшиқларида эса, бўз сўзининг ўзига хос кўчма маъноли ифодалари ҳам учрайди.

Кўл меҳнати билан дастгоҳларда бўз матоси тўқилган. Бўз тўқиш дастгоҳлари зах ва қоронғи хужраларда жойлашган бўлиб, кеча-кундуз мато тўқиш жараёнида кўплаб қўшиқлар яратилган. Булар бўзчи қўшиқлари деб юритилган. Қўшиқларда бўз тўқувчиларнинг дард-аламлари, касбнинг машаққатлари, оиладаги муҳтожликлардан ҳасратлари куйланган.

Дўкон уйга кирсам, танам қакшайди,

Совуқларда ўлмай қолсам яхшийди.

Қариси тиллага кетса яхшийди,

Шундай менинг бўзим арзон кетарми [Имомов, 1990:153-154].

Бўз матонинг арзонлиги, бўзчининг ҳасратига ҳасрат қўшмоқда. Балки “Бўзчи бўзга ёлчимас, кулол – мўндига”, “Бўзчи белбоққа ёлчимас, темирчи – тўқага” деган мақолларда ҳам ўз замонасида моддий бойликлар яратган ҳунармандлар ўз меҳнатлари самарасидан етарлича баҳраманд бўла олмаганликлари ифодалангандир. Бу мақоллар ҳозирда мажозий маънода қўлланилади.

Халқ қўшиқларида “бўз” сўзининг ўзига хос ифода шакллари мавжуд. Айниқса, ёр-ёрларда, лапарларда маиший ҳаётда рўй берган рухий изтиробларни акс эттиришда етакчи ўхшатмалардан бири бўлган.

Остонангни остида, отанг ётар, ёр-ёр,

Оқ бўз отни юборсанг, келмай ётар, ёр-ёр [Сафаров, 2005:109].

Ёки:

Анов товда айланиб,

Отанг ётар, ёр-ёр.

Бўз қўғирчоқ қўлида,

Келмаётир ёр-ёр.

Ёки:

Хай-хай ўлан, жон ўлан,

Хай далага ёр-ёр,

Қизлар ошиқ бўлади,

Бўз болага, ёр-ёр [Ой олдида бир юлдуз, 2000:96].

Тўриқ отда қўриқ бор,

Оқ бўз отда қуйруқ бор, ёр-ёр.

Бўз уйимни бўшатиб кетган, болам,

Онасини қакшатиб, кетган, болам [Ўзбек халқ қўшиқлари, 1959:207].

Ёки:

Бўз арғумоқ чопилур,

Улоқларга, ёр-ёр.

Тилло балдоқ ярашур,

Қулоқларга ёр-ёр. [Тухлиев, 2009:16]

Ўзбекларда **бўз** – сўзи жуда кўп ишлатилади. Бўз йигит, бўз ер, бўз от мисолида. Бу бирикмалар бирор экин экилмаган, аниқроғи “экин экишга яроқли, лекин узоқ вақт ишланмай, экилмай ётган ер”, йигитга нисбатан эса оила қурмаган, куч-қувватдан қолмаган маъноларини беради. Улоқ эса беллашув майдонидир. Бу ерда энг довқур, энг абжир, энг

илдам от (арғумоқ)гина элнинг назарига тушади. Шундай отгина кураш майдонига тушиш учун ҳақли ва муносибдир. Бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, янги турмуш учун ҳам ҳар қандай йигит эмас, балки сараланган, яъни бўз йигит мос ва муносибдир.

Онажон, тушимда сува тушибман,

Олтин эгар, бўз от мина тушибман.

Буйнимда маржоним оса тушибман,

Олтин эгар, бўз от муродим улгай [Ўзбек халқ қўшиқлари, 1959:207].

Мисраларда олтин эгар ва бўз от тушга кирганда муроддан дарак бериши куйланмоқда. Мифологияда бўз от – юлдузли, толеъли отлар ҳисобланган. Уларни тушга кириши ҳам орзу-умидга етмоқликдан дарак бермоқда. Бу ўринда сўзнинг маъно қўчимида отнинг рангига эмас, зотига ишора сезилмоқда.

Нўғой халқининг “Бўзтўрғай” қўшиғида айнан қушнинг ноласи инсоннинг қайғуси билан уйғунлашиб кетади:

Бўзтўрғай деган қушнинг

Дарё бўйида ини,

Ёғин ёғса сел олур,

Оҳ, ёрим, оҳ....

Йиғлаб қолур отаси,

Оҳ ёрим, оҳ....

Сиз томоннинг қизлари,

Оҳ, ёрим, оҳ....

Биз томонга боқмайди,

Оҳ, ёрим, оҳ....

Қозоқ халқининг “Бўзтўрғай” қўшиғида ҳам айнан тўрғайга мурожаат қилиниб, айрилиқ, дард-алам, мусибат изҳор этилади.

Бозторғай, бозторғай,

Айналайын жыл қўсым,

Аман-есен жүрмисің.

Қуантқалы тұрмысың

Қанатыңды кердің бе,

Қиярдардын келдің бе?

Жетібекпін мен неге,

Анамды сен көрдің бе?

Кўриниб турибдики, туркий халқлар халқ оғзаки ижоди намуналарида “бўз” сўзининг поэтик ифодаси ранго ранг шаклда учраши мавжуд экан. Халқ ижодида бундай кенг қамровли сўз қўчимларининг ишлатилиши миллий бадий ифоданинг бебаҳо қимматга эга эканлигини таъминлайди.

Адабиётлар рўйхати:

- 1.Алавия М. Ўзбек халқ қўшиқлари. – Тошкент: Давлат ўқув-педагогика, 1959. – 50 б.
- 2.Бўзлардан учган ғазал-ей. / Нашрга тайёрловчилар: О.Сафаров, Д.Ўраева. – 2005. – Б.109

3.Жұраев М. Марказий осие халқлари астромифологиясида темир қозик юлдузи // Сўз санъати журналы. №1 (2018). 48-55-бетлар.

4.Комилжон Имомов. Ўзбек халқ насри поэтикаси. – Тошкент: “Фан” нашриёти, 2008. 251 бет. – Б.144.

5.Маҳмуд Кошғарий. Девони луғати-т-турк. (Туркий сўзлар девони). Нашрга тайёрловчи: С.М.Муталлипов.– Тошкент: Фанлар академияси нашриёти, 1963. 1-том. 498 бет. – Б.142.

6.Навоий асарлари луғати. Тузувчилар: Порсо Шамсиев, С.Иброҳимов. – Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги адабиёт ва санъат нашриёти. 1972. – Б.140.

7.Ой олдида бир юлдуз. Ўзбек халқ маросим қўшиқлари. М. Жўраев. –Тошкент: Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат, 2000. – 160 б.

8.Тўхлиев Б., Шералиев Э., Ҳ.Алиқулова. Ўзбек халқ қўшиқлари. Ёр-ёрлар. – Тошкент: А.Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий кутубхонаси нашриёти. 2009, –Б.16.

9.Ўзбек халқ оғзаки поэтик ижоди. Нашрга тайёрловчилар: К.Имомов ва бошқалар. – Тошкент: “Ўқитувчи” нашриёти. 1990, 304 бет. –Б.153-154.

10.Юсуф Хос Ҳожиб. Қутадғу билиг. Нашрга тайёрловчи Қ.Каримов. – Тошкент: “Фан” нашриёти, 1972. – Б. 68-69.

КӨНЕ ТҮЛҒАЛЫ КІСІ ЕСІМДЕРІНІҢ ТАРИХИ-ЭТИМЛОГИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ ЖӘНЕ ШЫҒУ УӘЖДЕРІ

HISTORICAL-ETYMOLOGICAL BASES AND MOTIVES OF ORIGIN OF ANCIENT PERSONAL NAMES

Бекжан Әбдуәлиұлы,

Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық

университетінің профессоры,

филология ғылымдарының докторы

Қазақстан Республикасы Астана қаласы

bekzhan_a7@mail.ru

Annotatsiya. Мақалада көне түркі жазба ескерткіштерінде сақталған кісі есімдерінің этимологиясы талданып, қазіргі қазақ нұсқаларымен салыстырылады. Ежелгі антропонимдердің кейбір нұсқалары бүгінгі күнге дейін өзгеріссіз, басқалары өзгеріске ұшыраған. Олардың құрамына этимологиялық талдау жасау барысында сыртқы түрі бір-біріне ұқсамайтын, әр түрлі қолданылған адам есімдерінің шығу тегі ортақ екені анықталды.

Кілт сөздер: көне түркі, аба, абаму, абық, абыч, азақ, адақ, кісі есімі, антропоним, этимология, шығу уәждері, тұтұқ, адым, аттау, аяқ.

Abstract. The article examines the origins of personal names found in ancient Turkic texts and compares them to their modern Kazakh counterparts. It highlights that while some names have remained unchanged over time, others have evolved. Through etymological analysis, it was discovered that seemingly unrelated names actually share a common origin.

MUNDARIJA

YALPI YIG‘ILISH MA‘RUZALARI

1	Hamidulla Dadaboyev Toshkent viloyati o‘zbek shevalari – til xususiyatlari tadqiqiga bag‘ishlangan muhim manba	3
2	Salida Sharifova Şota Rustavelinin “Pələng dərisi geymiş pəhləvan” əsərinin Şərq intibahına aid olması və Türk folkloru əsasında yaradılması haqqında	7
3	Güntəkin Binnətova Çağdaş Azərbaycan ədəbi dili və şivələrinin qarşılıqlı münasibətləri	12
4	Murodqosim Abdiyev Dialektal terminologiya – adabiy til lug‘at boyligini oshiruvchi manba	16
5	Baxtiyor Abdushukurov Kul tigin bitigtoshi va o‘zbek tili shevalari	20
6	Berdak Yusufov Alisher Navoiy leksikasi va o‘g‘uz shevalari	26
7	Abdulhay Sobirov Andijon dialektal zonasi haqida ba’zi bir mulohazalar	31
8	Нұрлан Мыңбаев Түркі фольклоры және топан су тақырыбы	35
9	Kifayət İmamquliyeva Azərbaycan dialektlərində özbək dilinin elementləri	44
10	Yo‘ldosh Ibragimov Qoraqalpog‘istondagi o‘zbek shevalarining lingvoareal talqini	48
11	Zulxumor Xolmanova O‘zbek shevalaridagi frazemalarning aksiolingvistik tadqiqi	51
12	Botir Elov, Oqila Abdullayeva Dialektal korpusni qurish va uning ahamiyati	56
13	Samixon Ashirboyev, Nafisa Qilichova O‘zbek shevalari matnlarining audio variantini transkripsiya qilish muammolari	60

1-SHO‘BA. SHEVALAR VA FOLKLORNING ILMIY MUAMMOLARI XORIJLIK OLIMLAR NAZDIDA

1	Özeren Mehmet Çolpan’ın “Buzulgan Öлкеge, Köңil, Tün, Ziyay-yi Kamer” şiirlerine semiyotik bakiş	63
2	Babazadə Rəxşanə Azərbaycan dilinin Salyan dialektində milli leksik arxaizmlər	67
3	Ерсайын Молдасанов, Нуржан Абдувалитов Ұлттық бағыт және қазақ жазуы	75
4	Qüdsiyyə Qəmbərova Azərbaycan şivələrindəki bəzi feillərin özbək dili ilə ortaq paralelləri	84
5	Yarmuxammat Madaliyev, Hulkar Aliqulova Xalq qo‘shiqclarida “bo‘z” so‘zining ma‘no ko‘chish bilan bog‘liq jihatlar	87